

УДК 378:37.01

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-689-694

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

ГОЛОВКО Ірина –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6690-4043>
e-mail: irinagolovko873@gmail.com

КРЕАТИВНЕ НАВЧАННЯ: ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У НЕЛІНГВІСТИЧНИХ ЗВО

У статті розглядається проблема використання креативного навчання у процесі викладання іноземних мов у немовних закладах вищої освіти. Актуальність дослідження зумовлена сучасними вимогами до професійної підготовки майбутніх фахівців, які повинні володіти не лише мовними знаннями, а й навичками критичного мислення, ефективної комунікації, творчого підходу до вирішення професійних завдань та здатністю працювати в умовах глобалізованого інформаційного середовища. У зв'язку з цим особливого значення набуває впровадження креативно орієнтованих методик навчання, спрямованих на активізацію пізнавальної діяльності студентів та розвиток їхньої професійної іншомовної компетентності.

У дослідженні проаналізовано теоретичні засади поняття «креативне навчання» та визначено його роль у сучасній методиці викладання іноземних мов. Охарактеризовано основні принципи креативного підходу до навчання, серед яких особлива увага приділяється розвитку творчого мислення, комунікативної активності, самостійності студентів та формуванню мотивації до вивчення іноземної мови. Встановлено, що використання креативних технологій сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу, створює умови для інтерактивної взаємодії між учасниками навчання та забезпечує практичну спрямованість іншомовної підготовки.

У статті наведено приклади практичного використання креативних методів і форм роботи у процесі навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей. Зокрема, розглянуто застосування рольових ігор, проблемних ситуацій, проєктної діяльності, кейс-методу, дискусії, презентації та інтерактивних завдань професійного спрямування. Доведено, що такі види діяльності сприяють розвитку навичок професійного спілкування, формуванню вмінь працювати в команді, аргументувати власну позицію та використовувати іноземну мову як інструмент міжкультурної та професійної комунікації.

Особливу увагу приділено значенню креативного навчання для формування професійної комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Наголошено, що сучасний освітній процес потребує переходу від традиційних репродуктивних методів до студентоцентризованого навчання, у межах якого студент виступає активним учасником освітньої діяльності.

У результаті дослідження зроблено висновок, що креативне навчання є ефективним засобом підвищення якості іншомовної підготовки студентів немовних закладів вищої освіти та важливим чинником розвитку їхньої професійної мобільності, комунікативної культури та готовності до діяльності в сучасному міжнародному професійному середовищі.

Ключові слова : креативне навчання, креативне мислення, принцип креативізації навчального процесу, принцип активізації комунікативних резервів, принцип амбівалентності суджень.

HOLOVKO Iryna –

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Associate Professor of International Economic Relations
and Foreign Languages Department
Central Ukrainian National Technical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6690-4043>
e-mail: irinagolovko873@gmail.com

CREATIVE LEARNING IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING AT NON-LINGUISTIC HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The article examines the problem of implementing creative learning in the process of foreign language teaching at non-linguistic higher education institutions. The relevance of the study is determined by modern requirements for the professional training of future specialists, who must possess not only language knowledge but also critical thinking skills, effective communication abilities, a creative approach to solving professional tasks, and the capacity to work in a globalized information environment. In this regard, the introduction of creative-oriented teaching methods aimed at intensifying students' cognitive activity and developing their professional foreign language communicative competence becomes especially important.

The study analyzes the theoretical foundations of the concept of "creative learning" and determines its role in modern methods of foreign language teaching. The main principles of the creative approach to teaching are characterized, with particular attention paid to the development of creative thinking, communicative activity, students' independence, and motivation for learning foreign languages. It is proven that the use of creative technologies increases the effectiveness of the educational process, creates conditions for interactive cooperation between participants in the learning process, and ensures the practical orientation of foreign language training.

The article presents examples of the practical application of creative methods and forms of work in teaching foreign languages to students of non-linguistic specialties. In particular, the use of role plays, problem-solving tasks, project-based learning, case studies, discussions, presentations, and interactive professionally oriented assignments is considered. It is proved that such activities contribute to the development of professional communication skills, teamwork abilities, argumentation skills, and the use of a foreign language as a tool of intercultural and professional communication.

Special attention is paid to the importance of creative learning for the development of professional communicative competence of future specialists. It is emphasized that the modern educational process requires a transition from traditional reproductive methods to student-centered learning, in which students become active participants in educational activities.

As a result of the study, it is concluded that creative learning is an effective means of improving the quality of foreign language training for students of non-linguistic higher education institutions and an important factor in the development of their professional mobility, communicative culture, and readiness for professional activity in the modern international environment.

Key words: creative teaching, creative thinking, principle of creativity of educational process, principle of activation of communicative potential, principle of ambivalence in judgements.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Зміна зовнішніх соціально-економічних та політичних орієнтирів вплинула на популяризацію спеціальностей, пов'язаних з аграрним сектором, інформаційно-комп'ютерними технологіями, економічними відносинами та логістичними комунікаціями. Безумовно, дипломований спеціаліст з цих профілів має бути висококваліфікованим професіоналом та всебічно розвинутою особистістю. Якщо спеціальність орієнтована на міжнародний рівень, тоді, безперечно, однією з необхідних умов виступає володіння англійською мовою як мовою міжнародного спілкування. І знання мови, в даному випадку, виступає концептуальним аспектом професійної компетенції.

У сучасній освітній парадигмі іноземна мова розглядається не як ізольована навчальна дисципліна, а як функціональний інструмент професійної реалізації фахівця. Одночасно з цим, існує значний розрив між академічною підготовкою студентів у сфері іноземної мови та тими мовленнєвими навичками, які вимагаються на ринку праці.

Таким чином, виникає об'єктивна потреба у теоретичному й практичному обґрунтуванні необхідності використання та інтеграцію креативного навчання на заняттях з іноземної мови, а також створення умов для міжпредметної співпраці викладачів мовних і фахових дисциплін. Відповідно, вищекреслені аспекти та проблематика стануть предметом подальшого розгляду в межах даної статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання практичного застосування підходу креативного навчання іноземній мові загалом, та, зокрема, провадженню подібного едукативного процесу студентів нелінгвістичних спеціальностей є предметом наукового дискурсу українських та зарубіжних науковців. Проте, означений дискурс потребує розширення та наукової систематизації, адже є неоднорідним та має сутнісні прогалини контекстування.

Серед української наукової спільноти, що досліджувала та аналізувала дане питання, виділяємо праці таких вчених, як Близнюк М., Сологуб Л., Марєєву Т., Каліберду Н. [1; 2], дослідження яких фокусуються на розробленні методичних аспектів креативної діяльності для викладачів іноземної мови ЗВО з метою збагачення традиційних методів вивчення іноземної мови креативними зі зміною акцентів в методиці викладання та готовності викладачів розвивати креативну діяльність; Дуброву О., Кисіль І., Мрихіну О. [3; 5], увага яких у дослідницькій діяльності зосереджена на розробці креативних та нестандартних підходів, форм та прийомів навчання, що сприяють розвитку креативного мислення у здобувачів вищої освіти немовних спеціальностей на заняттях з англійської мови; Вовчасту Н., Байрамову О., Чорну Г. [4], у працях яких зазначено умови та методи навчання, необхідні для розвитку навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти.

В свою чергу, аналіз напрацювань іноземної наукової конгломерації показує, що у сучасних дослідженнях з методики викладання іноземних мов дедалі більше уваги приділяється підходу креативізації навчального процесу як умови розвитку креативного мислення, що є ключовим компонентом формування комунікативної компетенції. Одним із провідних підходів є використання обмежень у

навчальних завданнях, які, як показує Тін Т.Б. [6], не пригнічують творчість, а, навпаки, стимулюють учнів шукати нестандартні мовні рішення. Саме такий підхід, як стверджує автор, сприяє активізації дивергентного мислення, яке є основою креативної продуктивності в мовленнєвій діяльності.

МакДаф К., Крауфорд У., Макей А. [7] підтримують цю ідею, зазначаючи, що групові проблемно-орієнтовані завдання створюють сприятливі умови для активної мовленнєвої взаємодії. Вони підкреслюють, що відсутність єдино правильних відповідей у цих завданнях сприяє формуванню творчого середовища, де учні можуть вільно експериментувати з мовою, активізуючи свої комунікативні резерви.

Роль креативного мислення у процесі вивчення мови детально розглядають Лі Ч. та Уей Л. [8], які доводять, що цілеспрямований розвиток творчості позитивно впливає на загальну успішність учнів. Вони наголошують на важливості врахування індивідуальних особливостей учнів під час розробки вправ, спрямованих на стимулювання дивергентного мислення.

Окрім індивідуального аспекту, соціокультурні фактори також відіграють значну роль у формуванні креативності. Група авторів на чолі з Джоунс Р. [9] підкреслюють, що креативність у навчанні мови формується не лише на індивідуальному рівні, а й в контексті транскультурних практик та соціальної взаємодії, що має враховуватися при створенні навчального середовища. Таким чином, креативізація навчального процесу передбачає не лише методичні прийоми, а й відповідний соціокультурний контекст.

Крім того, важливою складовою креативного навчання є роль викладача як фасилітатора творчого процесу. Повертаючись до практик тієї ж Тін Т. [6], зазначимо ідею автора, що педагог повинен не лише пропонувати цікаві обмеження, а й підтримувати атмосферу довіри та заохочувати ризик у мовленнєвій діяльності, що сприяє підвищенню мотивації і самовираженню учнів. Автор доводить, що створення комфортного творчого середовища стає ключовим фактором, який допомагає розкрити потенціал кожного учня.

Також варто звернути увагу на технології і цифрові інструменти, які відкривають нові можливості для впровадження творчих методик. Сучасні дослідження показують, що інтерактивні платформи, мобільні додатки та соціальні мережі можуть підтримувати креативні завдання, забезпечуючи широкий спектр варіантів для мовленнєвої взаємодії та самовираження [7]. Використання технологій дозволяє зробити навчальний процес більш адаптивним та індивідуалізованим.

Нарешті, багато науковців-практиків сходяться у думці, що інтеграція креативності в навчальний процес вимагає системного підходу до оцінювання. Так, Джоунс Р. [9] відзначає, що традиційні методи оцінювання часто не враховують творчий потенціал учнів. Вони пропонують впроваджувати альтернативні форми оцінювання, які дозволяють оцінити не лише правильність мовних конструкцій, а й оригінальність, глибину ідей, інноваційність мовленнєвих проявів. Це створює мотивацію до розвитку креативності у навчанні.

Отже, літературний огляд свідчить про те, що принцип креативізації навчального процесу є бага-

тогранним явищем, що включає педагогічні, соціокультурні, технологічні та оцінювальні аспекти. Впровадження цього принципу в практику навчання іноземних мов сприяє формуванню більш гнучкої, креативної та комунікативно компетентної особистості.

Метою статті є дослідження особливостей використання креативного навчання у процесі викладання іноземних мов у нелінгвістичних закладах вищої освіти, визначення його головних принципів та впливу на формування професійної комунікативної компетентності студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В контексті професіоналізації навчання в рамках освітнього процесу іноземна мова розглядається як засіб міжнародної професійної комунікації, а мова – як спосіб цієї комунікації. Але оволодіння засобами спілкування можливо лише за умови здійснення спілкування, тобто за умови створення комунікативних проблемних навчальних ситуацій. З цієї точки зору до найбільш ефективних освітніх технологій відносяться:

- проблемно-пошукові технології, коли перед студентами ставиться завдання, яке передбачає активне засвоєння та використання мови, що вивчається;
- ігрові технології у формі розігрування ролівих ситуацій; ділових ігор;
- кейс-аналіз, де часто береться реальна ситуація із сфери бізнесу, що закладає основу для дискусії іноземною мовою;
- проєктні технології, коли студенти індивідуально або колективно виконують творчі проєкти з функціональним використанням мови, що вивчається [10].

Креативність тут можна визначити як комплекс інтелектуальних та особистісних характеристик, що дозволяють студенту діяти в ситуаціях новизни, невизначеності, неповноти вихідних даних та відсутності чіткого алгоритму вирішення проблем при перекладі [14]. Це поняття може виступати як засіб активізації виконання ситуативно-комунікативних вправ за фахом. Не менш значимими для успішної професійної діяльності є не лише визначені комунікативні моделі, але й спеціальні вміння, що проявляються у здатності в іншомовному спілкуванні. Це приводить до затребуваності комунікативної компетенції [Там само], і, на нашу думку, не лише іншомовної, але й фахово-орієнтованої.

Виходячи із зазначеного, креативність, як технологія, може виконувати функцію засобу формування даної комунікативної компетенції в професійній сфері. З огляду на це, необхідно розглядати ефективність креативного мислення. Креативне мислення багато в чому відрізняється від вертикального традиційного типу розумової діяльності. При вертикальному мисленні людина просувається вперед, виконуючи послідовні кроки, кожен з яких має бути виправданим [15]. При креативному мисленні людина використовує інформацію, що до нього надходить не заради неї самої, а заради результату, який вона може принести. За цим типом мислення цілком допускається помилятися на якомусь етапі, але, за підсумком, все ж прийти до правильного рішення / висновку.

При вертикальному мисленні (в логіці або математиці) таке виключено: помилка на будь-якому етапі відчується та відіб'ється на результаті. При

креативному мисленні навмисне вишукують побічну інформацію. При вертикальному ж мисленні обирають лише те, що має безпосереднє відношення до справи [Там само].

Тож розглянемо психолого-методичний механізм цих двох типів мислення.

1. Логічне (вертикальне) мислення – вибіркоче; в той час як креативне (то б то творче, «горизонтальне») мислення має в своїй основі більш загальний характер. Вертикальне мислення допускає існування лише одного шляху і заперечує всю решту напрямлень. Горизонтальне (креативне мислення) розглядає та порівнює всі можливі шляхи, звертає особливу увагу на нові напрямлення і завжди залишає можливість для нового вибору. Тут слід зазначити, що краще мати багатий вибір, ніж жодного.

2. Вертикальне мислення визнає лише окремі послідовні кроки; креативне припускає логічні стрибки (логіка при цьому може бути відтиснута на другий план).

3. При вертикальному мисленні кожен крок має бути правильним; при креативному мисленні важливим є лише підсумковий результат.

4. Вертикальне мислення «відпрацьовує» лише ті напрямки, які не гарантують швидкого успіху; в креативному мисленні не відкидається нічого: кожен шлях потенційно веде до успіху, навіть, якщо його успіхи залишаються в тіні до теперішнього моменту. Тут слід пам'ятати, що не існує невдач, є лише зворотний зв'язок.

5. Вертикальне мислення має схильність занадто швидко наклеювати ярлики та давати оціночні судження; креативне мислення прагне уникати шаблонів та жорстких схем [14].

Креативне мислення не підміняє вертикальне. Необхідні обидва. Вони доповнюють один одного. Для креативного мислення необхідна творчість, для вертикального – вибіркочість. При вертикальному мисленні можна прийти до певного висновку, виконавши ряд обґрунтованих кроків. Оскільки ці кроки виглядають розумними, людина повністю впевнена в правильності свого висновку. Креативне мислення змушує засумніватися у будь-якому суворому висновку, яким би виправданим та обґрунтованим він не здавався. Подібно вертикальному мисленню, креативне – це певний метод використання нашого розумового апарату, тобто його звичних дій та установок. Так само, як існує спеціальна техніка вертикального мислення, існують і особливі прийоми креативного мислення [15].

Варто зауважити, що важливим аспектом є також розвиток критичного мислення паралельно з творчим. Лі Ч. та Уей Л. [8] підкреслюють, що креативне мислення не відокремлене від аналітичних навичок, а навпаки, вони взаємодоповнюють одне одного, дозволяючи учням більш гнучко та ефективно розв'язувати мовні задачі. Вправи, що поєднують обидва типи мислення, сприяють формуванню глибокого розуміння мови та культури.

Виходячи з вище приведеної переваги креативного мислення, слід виділити запропоновану теоретичну основу навчання. Специфіку та зміст навчання пропонуємо розділити на два концептуальні аспекти: професіональний психолого-педагогічний та, власне, методичний.

Психолого-педагогічний аспект полягає в базовому змісті педагогічного процесу і складається з

таких принципів навчання: принцип творчої активності, принцип соціальних цінностей, що у сукупності забезпечують розвиток та загальний ріст особистості.

Щодо методичного аспекту, в основі методичної концепції навчання має бути покладено співвідношення: «мислення – студент – іноземна мова», де студент є центральною ланкою. Оскільки мислення та мова тісно пов'язані один з одним, їх необхідно виокремити в педагогічному процесі. В даному ракурсі пропонуємо такі провідні методичні принципи креативного навчання іноземним мовам в немовному ЗВО.

1. Принцип креативізації навчального процесу. Даний принцип навчання є базисним/базовим методичним концептом запропонованого методу навчання. В його основу покладено концептуальний тезис, відповідно якому розвиток креативного мислення є засобом формування комунікативної компетенції тих, хто навчається. Для цього необхідно розвинути креативне мислення, що досягається за допомогою виконання креативних вправ. При цьому креативне мислення виступає не в ліше якості засобу, але і в якості технології підходу навчання. Поняття «креативізації» розглядаємо як створення умов навчання, при яких сприятливо та оптимальним чином буде реалізовуватися процес розвитку креативного мислення учнів, в той час як реалізація цього процесу вимагає від викладача використання таких методичних прийомів: створення комфортної творчої атмосфери та умов навчання, використання на заняттях вправ для креативного мислення (мовного та мовленнєвого формату), створення умов конкуренції між учнями.

Даний принцип складається з наступних базисних аспектів навчання: концентрація процесу навчання на самостійній роботі студентів; визнання та винагородження оригінальності ідей, що висувається студентами; комунікативна спрямованість навчання [11].

Метою даного принципу є розвиток креативного мислення студентів на заняттях з іноземної мови з використанням креативних вправ у форматі закріплення та використання лексичного та граматичного матеріалу конкретного заняття.

2. Принцип активізації комунікативних резервів. Слід пам'ятати і про те, що є студенти, які знають на «відмінно» граматику, лексичний мінімум, швидко, правильно перекладають тексти, але мають проблеми з активністю у комунікативному акті. Вони не вміють породжувати мовлення, брати участь у спілкуванні, у них виникають труднощі з виконанням мовленнєвих вправ, іноді зовсім не можуть вступати в комунікативний акт. З іншого боку, є багато учнів, які знають іноземну мову більш-менш задовільно, недостатньо гарно володіють граматикою та мають неширокий лексичний мінімум, однак виявляються більш активними у мовленнєвій взаємодії.

Тут постає завдання для викладача – створити креативне комунікативне середовище, формувати творче мислення учнів, нахили до символічного, асоціативного мислення, вміння побачити в простому складне, а в складному – просте [12].

3. Принцип амбівалентності суджень. Даний принцип реалізується шляхом складання завдань та вправ та в контролі навчання. Завдання до вправ повинні містити в собі задачу, під час вирішення якої учню потрібно буде сформулювати оригінальну ідею,

при цьому не повинно бути правильних та неправильних варіантів відповідей. Кожна відповідь унікальна та правильна по-своєму. Такий підхід руйнує логічне (конвергентне) сприйняття, що в свою чергу, сприяє активізації швидкості продукування іноземної мови учнів. Концептом даного принципу є перевага креативного (дивергентного) мислення над логічним (конвергентним) мисленням [13; 16].

У відповідності до цього принципу навчання виходить такий когнітивний алгоритм. Лексичну одиницю можна розглядати як ідею, оскільки намагаючись перекласти думку, нашу комунікативну інтенцію, з рідної мови на іноземну, ми можемо зробити це по різному (використовуючи різні синонімічні конструкції, причасні звороти натомість складнопідрядних речень або навпаки). Виходячи з цього твердження, «лексична одиниця – ідея», ми можемо констатувати, що породження мовлення (процес говоріння) – це генерування ідей.

У зв'язку з цим, ми приходимо до такого твердження, що три основних компонента креативного мислення (швидкість, гнучкість та оригінальність) є показниками контролю самостійної роботи у навчанні іноземним мовам, тобто швидкість як кількість ідей, що генеруються за певний проміжок часу, є показником продукованих одиниць, фраз, словосполучень та речень в процесі контролю на заняттях з іноземних мов; гнучкість, як швидкий перехід згенерованих ідей однієї тематики, в область ідей іншої тематики, є показником швидкого переходу від однієї комунікативної тематики в процесі спілкування до іншої в процесі контролю на заняттях з іноземних мов; оригінальність, як неповторність та безпосередність вирішення комунікативних задач (комунікативних вправ) в процесі контролю на заняттях з іноземних мов.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. У результаті проведеного дослідження встановлено, що використання креативного навчання у процесі викладання іноземних мов у немовних закладах вищої освіти сприяє формуванню професійної комунікативної компетентності студентів та розвитку їхнього творчого мислення.

По-перше, доведено ефективність принципу креативізації навчального процесу, який забезпечує розвиток основних компонентів креативного мислення – швидкості, гнучкості та оригінальності. Застосування творчо орієнтованих методів навчання активізує пізнавальну діяльність студентів, підвищує рівень їхньої мотивації та сприяє формуванню навичок самостійного іноземномовного спілкування.

По-друге, встановлено, що принцип активізації комунікативних резервів створює умови для розвитку мовленнєвої активності студентів у процесі виконання професійно орієнтованих комунікативних завдань. У результаті цього студенти демонструють здатність швидко переходити від однієї комунікативної ситуації до іншої, аргументувати власну позицію та ефективно використовувати іноземну мову в умовах професійної взаємодії.

По-третє, визначено важливість принципу амбівалентності суджень, який сприяє розвитку критичного та творчого мислення студентів через можливість аналізувати різні точки зору, формулювати альтернативні рішення та знаходити нестандартні способи розв'язання комунікативних завдань. Реалізація цього принципу забезпечує формування оригі-

нальності мислення та здатності студентів до гнучкого професійного спілкування.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що креативне навчання є ефективним засобом модернізації процесу викладання іноземних мов у немовних закладах вищої освіти та важливим чинником розвитку професійної іншомовної компетентності майбутніх фахівців.

Перспективи подальших наукових розвідок вбачаються у дослідженні практичної ефективності окремих креативних технологій навчання, розробленні методик оцінювання рівня розвитку креативного мислення студентів, а також у вивченні можливостей інтеграції цифрових освітніх технологій у процес професійно орієнтованого іншомовного навчання.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Близнюк М.Л., Сологуб Л.В., Марєєва Т. В. Методичні аспекти креативної діяльності викладача іноземної мови. 2022. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-6\(11\)-49-60](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-6(11)-49-60)
2. Каліберда, Н. Ефективне викладання англійської мови студентам технічних спеціальностей : навчальні матеріали та сучасні технології. Колективна монографія : Іншомовна комунікація: інноваційні та традиційні підходи. Дніпровський національний ун-т імені Олеся Гончара. 2024. 26 с.
3. Мрихіна О. Курс «Креативне мислення»: підручник. 2023. 136 с.
4. Вовчаста Н., Байрамова О., Чорна Г. Розвиток навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти. 2022. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-87-97>
5. Дуброва О.М., Кісіль І.В. Розвиток навичок креативного мислення засобами іноземної мови: використання нестандартних підходів, форм, методів та прийомів навчання. *Теорія та методика навчання (з галузей знань)*. 2025. Вип. 79. Т. 1. С. 69–74. URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/79/part_1/13.pdf
6. Tin, T. B. Finding constraints to foster creativity in Language Learning Tasks: An autoethnographic approach. *TESOL Journal*. 2024. 15(3). DOI:10.1002/tesj.792
7. McDonough K., Crawford W. J., Mackey A. Creativity and EFL Students' Language Use During a Group Problem-Solving Task. 2015. URL: https://www.researchgate.net/publication/272423398_Creativity_and_EFL_Students'_Language_Use_During_a_Group_Problem-Solving_Task
8. Li Ch., Wei L. The enhancement of creativity through foreign language learning: Do personality traits matter? 2024. DOI:10.1017/S1366728924000476
9. Jones R. H. et al. Creativity in language learning and teaching: Translingual practices and transcultural identities. *Applied Linguistics Review*. 2018. Volume 11. Issue 4. URL : <https://doi.org/10.1515/applirev-2018-0114>
10. Bell N. Formulaic Language, Creativity, and Language Play in a Second Language. DOI:10.1017/S0267190512000013
11. Шевчук Г. І. Студентоцентризоване навчання в умовах сучасних освітніх викликів. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 63. Т. 2. 233 с.
12. Головка І. О. Активізація креативного потенціалу студентів на заняттях з англійської мови у немовному ЗВО. DOI:10.30890/2567-5273.2025-41-04-028
13. Holovko, I. The Principle of Ambivalence in Judgements in Foreign Language Teaching: Theoretical Foundations and Practical Implementation. URL: <https://www.modern techno.de/index.php/meit/article/download/meit41-04-028/9662/2774>
14. Guilford, J. P. Creativity. *American Psychologist*. 1950. №5. Pp. 444–454.
15. Cropley, A. J. Creativity in education & learning: A guide for teachers and educators. New York: Routledge. 2001.

16. Mykhailiuk, O., & Vershyna, V. Амбівалентність мислення як спосіб подолання когнітивного дисонансу. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2022. 14(1(29)). С. 42–50. URL: <https://doi.org/10.15421/352206>

17. Chang, M. M. (2019). Task-based language teaching and technology. *Computer Assisted Language Learning*. Vol. 32. No. 3. P. 193–211.

REFERENCES

1. Blyzniuk, M. L., Solohub, L. V., Maricieva, T. V. (2022). Metodichni aspekty kreatyvnoi diialnosti vykladacha inozemnoi movy [Methodological aspects of the creative activity of a foreign language teacher]. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-6\(11\)-49-60](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-6(11)-49-60) [in Ukrainian]
2. Kaliberda, N. (2024). Efektyvne vykladannya anhliiskoi movy studentam tekhnichnykh spetsialnosti : navchalni materialy ta suchasni tekhnolohii [Effective teaching of English to students of technical specialties: educational materials and modern technologies]. *Kolektyvna monohrafiia : Inshomovna komunikatsiia: innovatsiini ta tradytsiini pidkhody*. [in Ukrainian]
3. Mrykhina, O. (2023). Kurs «Kreatyvne myslennia»: pidruchnyk [Course "Creative Thinking": textbook. 136 s. [in Ukrainian]
4. Vovchasta, N., Bairamova, O., Chorna, H. (2022). Rozvytok navychok kreatyvnoho myslennia u zdobuvachiv vyshchoi osvity [Developing creative thinking skills in higher education students]. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-87-97> [in Ukrainian]
5. Dubrova, O. M., Kysil I. V. (2025). Rozvytok navychok kreatyvnoho myslennia zasobamy inozemnoi movy: vykorystannia nestandartnykh pidkhodiv, form, metodiv ta pryiomiv navchannia [Developing creative thinking skills through a foreign language: using non-standard approaches, forms, methods and teaching techniques]. *Teoriia ta metodyka navchannia (z haluzei znan)*. Vyp. 79. T. 1. S. 69-74. URL: https://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2025/79/part_1/13.pdf [in Ukrainian]
6. Tin, T. B. (2024). Finding constraints to foster creativity in Language Learning Tasks: An autoethnographic approach. *TESOL Journal* 15(3). DOI:10.1002/tesj.792 [in English]
7. McDonough K., Crawford W.J., Mackey A. (2015). Creativity and EFL Students' Language Use During a Group Problem-Solving Task. URL: https://www.researchgate.net/publication/272423398_Creativity_and_EFL_Students'_Language_Use_During_a_Group_Problem-Solving_Task [in English]
8. Li, Ch., Wei, L. (2024). The enhancement of creativity through foreign language learning: Do personality traits matter? DOI:10.1017/S1366728924000476 [in English]
9. Jones, R.H. et al. (2018). Creativity in language learning and teaching: Translingual practices and transcultural identities. *Applied Linguistics Review*. Volume 11. Issue 4. URL: <https://doi.org/10.1515/applirev-2018-0114> [in English]
10. Bell N. Formulaic Language, Creativity, and Language Play in a Second Language. DOI:10.1017/S0267190512000013 [in English]
11. Shevchuk, H. I. (2023). Studentotsentrovane navchannia v umovakh suchasnykh osvitenikh vyklykiv [Student-centered learning in the face of modern educational challenges]. *Innovatsiina pedahohika*. Vyp. 63. T. 2. 233 s. [in Ukrainian]
12. Holovko, I.O. Aktyvizatsiia kreatyvnoho potentsialu studentiv na zaniattiakh z anhliiskoi movy u nemovnomu ZVO [Activating the creative potential of students in English classes in non-language higher education institutions]. DOI:10.30890/2567-5273.2025-41-04-028 [in Ukrainian]
13. Holovko, I. The Principle of Ambivalence in Judgements in Foreign Language Teaching: Theoretical Foundations and Practical Implementation. URL: <https://www.modern techno.de/index.php/meit/article/download/meit41-04-028/9662/2774> [in English]
14. Guilford, J. P. (1950). Creativity. *American Psychologist*. №5. Pp. 444–454. [in English]

15. Copley, A. J. (2001). Creativity in education & learning: A guide for teachers and educators. New York: Routledge. [in English]

16. Mykhailiuk, O., & Vershyna, V. (2022). Ambivalentnist myslennia yak sposib podolannia kohnityvnoho dysonansu [Ambivalence of thinking as a way to overcome cognitive dissonance]. *Filosofia ta politolohiia v konteksti suchasnoi kultury*, 14(1(29)). S. 42–50. URL : <https://doi.org/10.15421/352206> [in Ukrainian]

17. Chang, M. M. (2019). Task-based language teaching and technology. *Computer Assisted Language Learning*. Vol. 32. No. 3. P. 193–211. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГОЛОВКО Ірина – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та іноземних мов Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: професіоналізація навчання іноземній мові, іншомовна комунікативна компетенція, сучасні підходи до викладання іноземних мов в нелінгвістичних ЗВО, інноваційні методи навчання іноземної мови за професійним спрямуванням фахівців технічного профілю.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HOLOVKO Iryna – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor of International Economic Relations and Foreign Languages Department Central Ukrainian National Technical University.

Scientific interests: professional-oriented foreign language teaching, modern techniques in practicing foreign language skills, foreign language communicative competence, appliance of innovative teaching methods at non-linguistic higher educational institutions.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.

УДК 373.2/3:811.161.2+811.111:004.9

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-694-699

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

КІНДЕЙ Леся –

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4514-7669>
e-mail: lesyakindei@gmail.com

НІКІТІНА Олена –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1045-5300>
e-mail: hele-nikitin@ukr.net

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ФОРМУВАННІ МОВЛЕННЕВИХ УМІНЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ТА МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ**

У статті обґрунтовано теоретико-методичні засади використання мультимодальних технологій у формуванні мовленнєвих умінь дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Актуальність проблеми зумовлено оновленням змісту дошкільної і початкової освіти; посиленням компетентнісного, діяльнісного, комунікативного й інтегрованого підходів; потребою врахування мультимодальної природи сучасної дитячої комунікації. Уточнено, що мультимодальні технології доцільно розглядати як педагогічно організовану систему мовленнєвої діяльності, у якій слово взаємодіє із зображенням, звуком, рухом, жестом, інтонацією, предметною дією, просторовою організацією та цифровим ресурсом. Доведено, що методичну цінність мультимодальних технологій потрібно визначати не кількістю залучених засобів, а їхньою здатністю активізувати конкретні мовленнєві дії дитини: слухання, розуміння, називання, опис, діалог, переказ, пояснення, елементарне аргументування, створення усного або письмового висловлення. Акцентовано, що для дітей дошкільного віку мультимодальність є природним способом пізнання й комунікації; у початковій школі її використання набуває більшої навчальної цілеспрямованості та охоплює роботу з текстом, зображенням, схемою, аудіо- й цифровим матеріалом. Запропоновано авторську класифікацію мультимодальних технологій за їхнім мовленнєво-розвивальним потенціалом: візуально-мовленнєві, аудіально-мовленнєві, кінетично-жестові, театральні-ігрові, текстово-візуальні, цифрово-інтерактивні й інтегровані. Обґрунтовано, що таку класифікацію можна використовувати для добору освітніх завдань у закладах дошкільної освіти, початковій школі та в професійній підготовці майбутніх вихователів і вчителів початкових класів. Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування його результатів для розроблення мовленнєвих ігор, занять, уроків, театралізованих вправ, завдань із візуальними опорами і цифрово підтриманих мовленнєвих практик, спрямованих на розвиток зв'язного мовлення, комунікативної ініціативності й здатності дитини створювати власне висловлення в різних освітніх ситуаціях.

Ключові слова: мультимодальні технології, мовленнєві вміння, дошкільний вік, молодший шкільний вік, дошкільна освіта, початкова освіта, мультимедіація, мовленнєвий розвиток.

KINDEI Lesia –

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Preschool and Primary Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4514-7669>
e-mail: lesyakindei@gmail.com